

Preliminarni rezultati prve primene IFRS 17 i IFRS 9 za globalne osiguravače

Sanja Kočović, Associate Partner, KPMG

Udruženje osiguravača Srbije

Novembar 2023.

Sadržaj

1. Ključni koraci

Ključni koraci

4

2. Inicijalna razmatranja osiguravača

Računovodstvena neusklađenost i volatilnost 6

Uticaj na akcijski kapital 7

Ključni računovodstveni izbori i procene 8

Ključni indikatori performansi (KPI) 9

3. Analiza polugodišnjih izveštaja (H1 2023)

Šta je bio predmet naše analize? 11

Ključna zapažanja 12

Diskontne stope (USD) 13

Diskontne stope (EUR) 14

Nivo poverenja 15

Otpuštanje marže za ugovorenu uslugu (CSM) 16

Neto rezultat 17

Ključna revizorska zapažanja 18

4. Zaključci

Sumirane ključne tačke

20

01

Ključni koraci

Ključni koraci

2022. i prethodne godine

Edukacija i implementacija IFRS 17 i IFRS 9

Finansijska godina 2022.

Finansijski izveštaji sastavljeni za 2022. godinu uz promenu računovodstvenih politika uključujući obelodanjivanja u skladu sa IFRS 17 i IFRS 9

I Kvartal 2023.

Prvo izveštavanje na osnovu IFRS 17 i IFRS 9

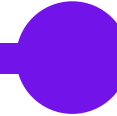

Sledeći korak: finansijska godina 2023.

Prvi godišnji finansijski izveštaji zasnovani na IFRS 17 i IFRS 9

II Kvartal 2023.

Prvo polugodišnje izveštavanje zasnovano na IFRS 17 i IFRS 9

2024–2026.

Mnoge jurisdikcije su odložile implementaciju IFRS 17 i IFRS 9 na lokalnom nivou i planiraju primenu novih računovodstvenih standarda nakon 2023. godine

IASB PIR

Međunarodni odbor za računovodstvene standarde (IASB) će sprovesti evaluaciju primene IFRS 17

02

Inicijalna razmatranja osiguravača

Računovodstvena neusklađenost i volatilnost

Na dan 1. januar 2023. mnogi osiguravači su istovremeno primenili IFRS 9 i IFRS 17. Polazna tačka u pogledu očekivanja je bila da će računovodstvena neusklađenost i volatilnost u bilansu uspeha biti značajno smanjena primenom novih standarda. U nastavku su prezentovana očekivanja posmatranih 26 osiguravajućih kompanija

Osiguravači koji su odabrali da primene OCI opciju za obaveze iz osiguranja primetili su nekoliko ključnih pokretača volatilnosti:

- **Finansijska sredstva koja nisu vrednovana po amortizovanoj vrednosti po IFRS 9 biće odmerena po FV.** Neusklađenost će se javiti u bilansu uspeha kada finansijski dobitak i gubitak nastao po osnovu obaveza iz osiguranja bude raspodeljen između bilansa uspeha i OCI. Procene su bile volatilnost između 5% i 24%
- **Vlasnički instrumenti odmereni kroz FVOCI** po IFRS 9 bez recikliranja dobitka ili gubitka kroz bilans uspeha kao i **vlasnički instrumenti mereni kao FVTPL**
- **Ročno neusklađena sredstva i obaveze** takođe će očekivano izazvati volatilnost bilansa uspeha, pogotovo kada nisu dostupna sredstva dovoljne ročnosti da bi se uskladila sa ročnošću obaveza iz osiguranja

Osiguravači koji su odabrali da ne primene OCI opciju za obaveze iz osiguranja primetili su nekoliko ključnih pokretača volatilnosti:

- **Sredstva koja se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti odnosno sredstva čiji efekti revalorizacije nisu priznati kroz bilans uspeha**
- **Ročno neusklađena sredstva i obaveze**

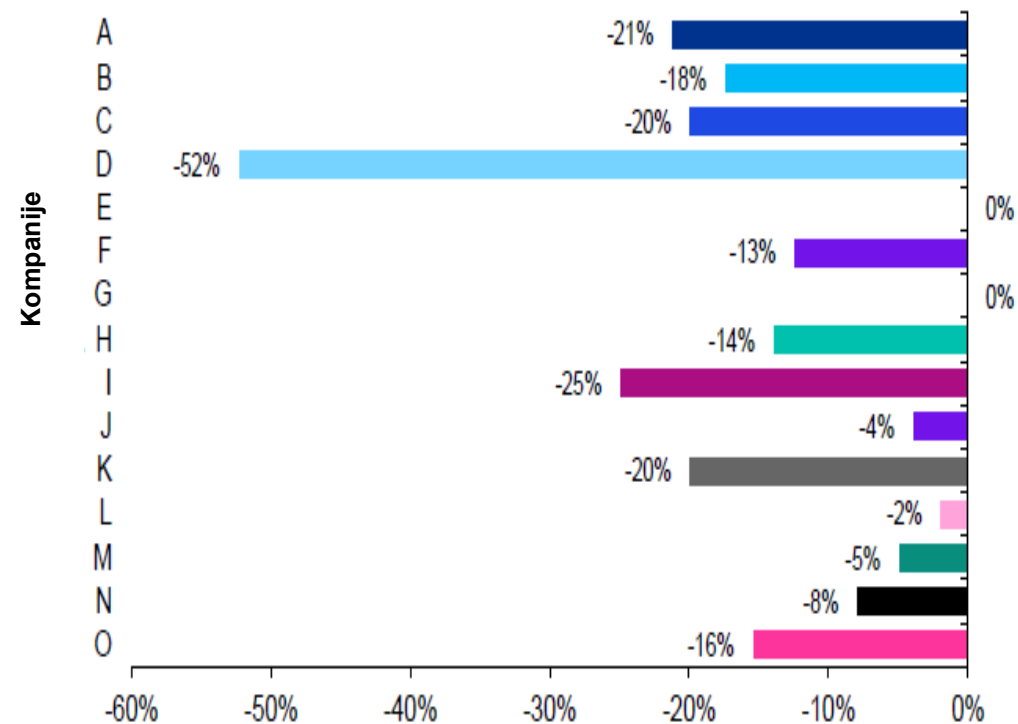
Uticaj na akcijski kapital

Kvantitativan uticaj koji je prezentovan fokusira se na promene u akcijskom kapitalu i budućoj profitabilnosti izazvanim prelaskom sa IFRS 4 na IFRS 17

Očekivanja u pogledu akcijskog kapitala je da on bude značajno smanjen pogotovo u slučaju da je dominantna vrsta osiguranja životno osiguranje

- **Kamatne stope** – Tokom 2022. godine kamatne stope su porasle tako da razlika u kapitalu po IFRS 4 i IFRS 17 se nije očekivalo da bude značajna. Razlog leži u činjenici da rastuće kamatne stope po trenutnim računovodstvenim pravilima umanjuju vrednost dužničkih instrumenata bez kompenzatornog efekta na obaveze iz osiguranja. Po IFRS 17 ova neusklađenost je značajno umanjena
- **Otpuštanje marži za opreznost i priznavanje eksplicitnog prilagođavanja za rizik** – IFRS 4 marže opreznosti koje je bilo očekivano da će biti otpuštene i priznavanje prilagođavanja za rizik po IFRS 17 se mogu značajno razlikovati od osiguravača do osiguravača
- **Odmeravanje opcija i garancija** – Po IFRS 17 je neophodno da se odmerava vremenska vrednost opcija i garancija što bi dovelo do smanjenja kapitala
- **Priznavanje profita** – Priznavanje profita je značajno različito po IFRS 4 i IFRS 17. U skladu sa IFRS 17, profit se priznaje tokom celog životnog veka ugovora o osiguranju

IFRS 17 i IFRS 9 očekivane promene u akcijskom kapitalu u %

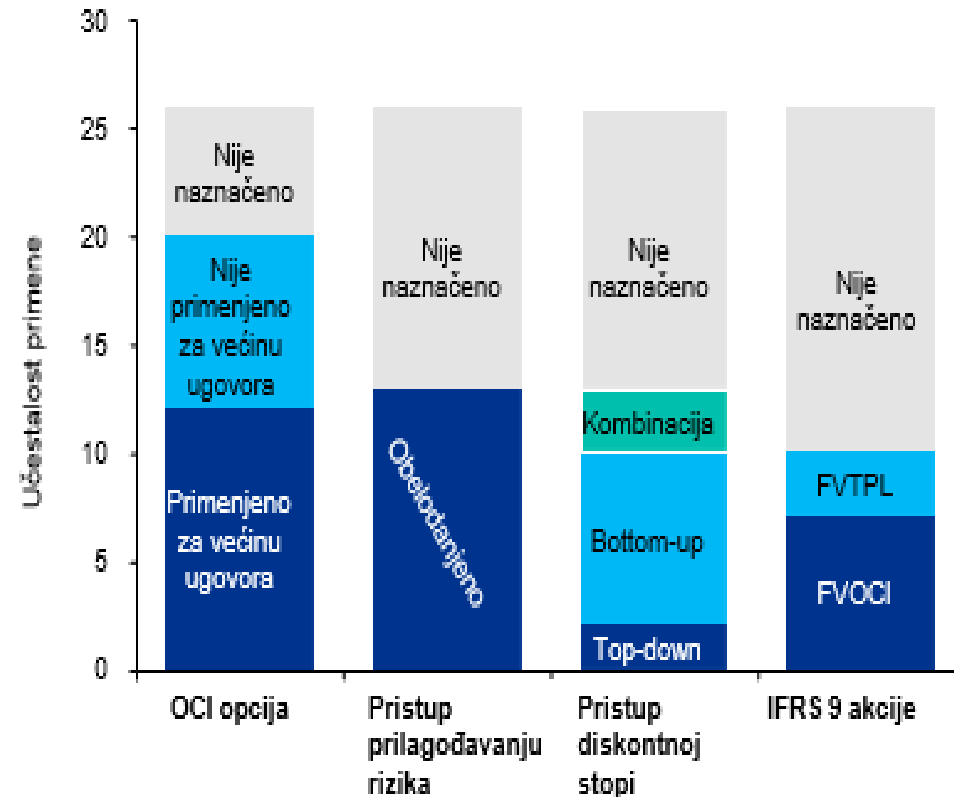

Ključni računovodstveni izbori i procene

Na osnovu informacija koje je KPMG dobio od 26 osiguravača, ključni računovodstveni izbori i procene prema IFRS 9 i IFRS 17 su uključivali sledeće:

- **OCI opciju** – Primena OCI opcije je raznovrsna i često zavisi od toga da li:
  - Osiguravač trenutno priznaje određene promene u finansijskim sredstvima u OCI prema IAS 39 i
  - Da li su stejkholderi upoznati sa upotrebom OCI od strane osiguravača
- **Pristup prilagođavanja za nefinansijski rizik** – od 13 osiguravača koji su obelodanili svoj pristup većina je nameravala da primeni percentilni pristup prema IFRS 17, dok su se drugi odlučili za pristup troška kapitala ili druge pristupe
- **Pristup diskontnih stopa** – Pristupi se razlikuju među osiguravačima, ali čini se da postoji doslednost u vezi sa vrstama proizvoda, na primer, "top-down" stopa se obično koristi za rente i ugovore koji se kvalifikuju za upotrebu pristupa varijabilne naknade
- **Računovodstvena politika za odmeravanje vlasničkih instrumenta u skladu sa IFRS 9** – 7 osiguravača je naznačilo da nameravaju da odmeravaju vlasničke instrumente po fer vrednosti kroz OCI

Ključne računovodstvene politike i procene prema IFRS 17 i IFRS 9

Ključni indikatori performansi (KPI)

Pojedini osiguravači životnog osiguranja dali su očekivanja o uvođenju novih KPI i izmene u postojećim KPI. Za osiguravače neživotnog osiguranja, za uobičajene KPI koji se koriste, nisu očekivane izmene

KPI osiguravača životnih osiguranja

- **Prinos na kapital (ROE)** – Mnogi osiguravači očekivali su da će povećati svoje targete za prinos na kapital, imajući u vidu da je bilo očekivanje da se akcijski kapital smanji. Međutim, neki osiguravači su razmatrali prilagođeni kapital kao KPI koji bi uključivao CSM, što bi za posledicu imalo smanjenje ROE
- **Prilagođene profitne metrike** – Neki osiguravači su naznačili da očekuju da će i dalje koristiti metrike poput poslovnog profita, osnovne zarade ili neto dobiti. Međutim, ove metrike će biti zasnovane na IFRS 17 umesto na različitim osnovama izveštavanja, kao što je slučaj prema IFRS 4
- **Racio zaduženosti** – Ovi pokazatelji se uglavnom obračunavaju kroz odnos finansijskog duga i zajedno ukupnim finansijskim dugom i akcijskim kapitalom. Mnogi osiguravači su očekivali da će dodati CSM, što će rezultirati očekivanim smanjenjem racia zaduženosti
- **Regulatorni pokazatelji adekvatnosti kapitala** – Lokalni regulatori u pojedinim jurisdikcijama su naznačili da bi se CSM mogao kvalifikovati kao deo kapitala, što bi moglo rezultirati povećanjem solventnosti

KPI osiguravača neživotnih osiguranja

- **Bruto fakturisana premija (GWP)** – Osiguravači očekuju da će i dalje izveštavati o GWP neko vreme, međutim, više neće biti vidljiva u bilansu uspeha. Takođe očekuju da će koristiti novu metriku prihoda od osiguranja prema IFRS 17 kao metriku uspeha. Ova metrika isključuje investicionu komponentu i prilagođena je za vremensku vrednost novca, gde je ista relevantna
- **Kombinovani racio** – Većina osiguravača procenila je da je ovaj odnos verovatno niži prema IFRS 17

03

Analiza polugodišnjih izveštaja – H1 2023

Šta je bio predmet naše analize?

Analizirali smo prvo polugodišnje izveštavanje **64 osiguravajuće kompanije**. Delimo ključna zapažanja o obelodanjivanjima u vezi sa IFRS 17 i uporednim informacijama

Obelodanjivanja u skladu sa IFRS 17

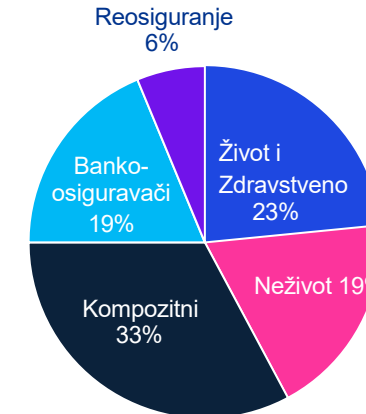
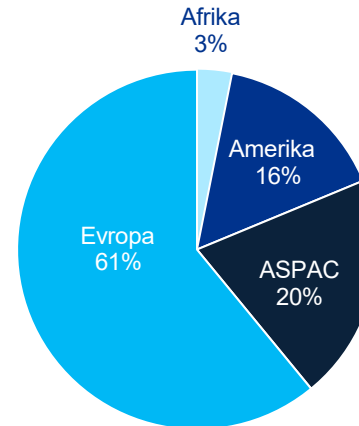
Analiza je obuhvatila sledeće:

- primenjene diskontne stope
- nivoi poverenja i
- očekivano otpuštanje CSM

Uticaj na neto rezultat

Revizorska zapažanja

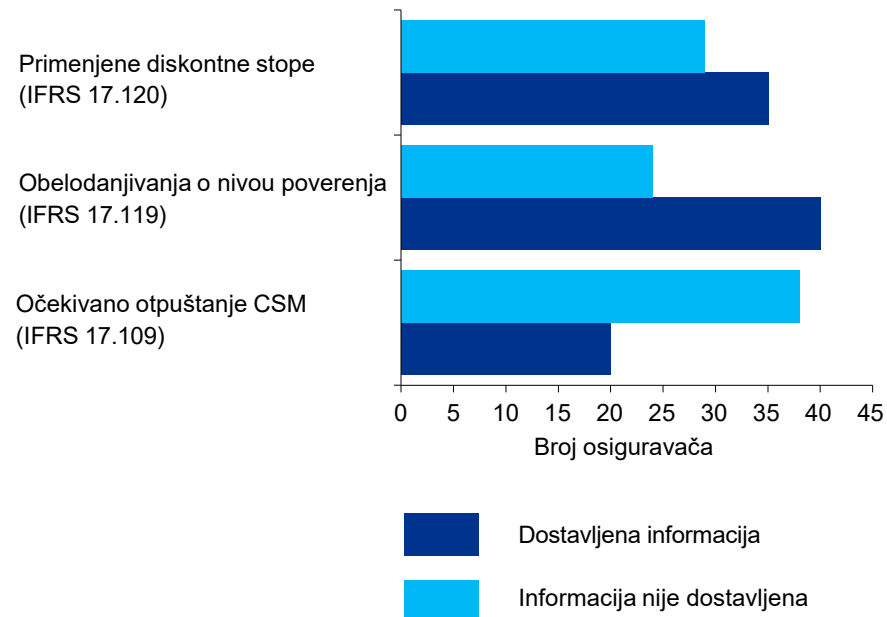
Poreklo i segmenti uzorkovanih osiguravajućih kompanija (Prema broju kompanija)

Ključna zapažanja

- **33** osiguravajuće kompanije obelodanile su informacije o kretanju u **LRC, LIC, PVFCF, CSM and RA1**
- **34** osiguravajuće kompanije prikazale su rezultate iz **reosiguranja** na neto principu u okviru bilansa uspeha
- Svi posmatrani osiguravači predstavili su **revidirane uporedne cifre** u odnosu na one objavljene 2022. godine
- Svi osiguravači su revidirali podatke po IFRS 17, dok je samo **33** osiguravača revidiralo cifre za IFRS 9
- **Nivo agregiranja** podataka u obelodanjivanjima razlikovao se od osiguravača do osiguravača

IFRS 17 Ključna obelodanjivanja

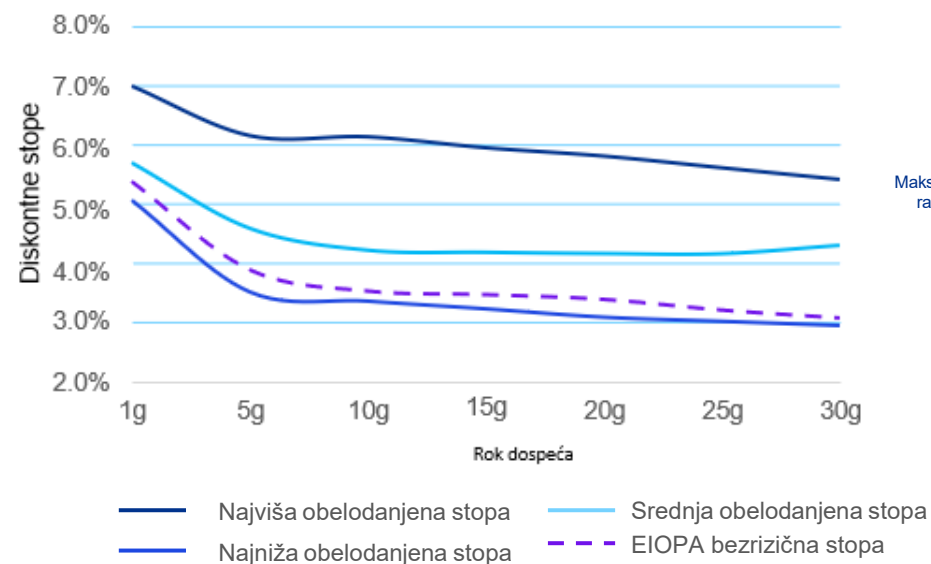
Diskontne stope (USD)

Uočene su značajne razlike između najviših i najnižih krivi prinosa primenjenih u diskontovanju obaveza iz osiguranja

35 osiguravača obelodanilo je diskontne stope (ili opseg krivih prinosa) koje se koriste za diskontovanje novčanih tokova koji ne variraju na bazi prinosa ugrađenih instrumenata

21 osiguravajuća kompanija je obelodanila krivu prinosa za američki dolar

USD diskontne stope

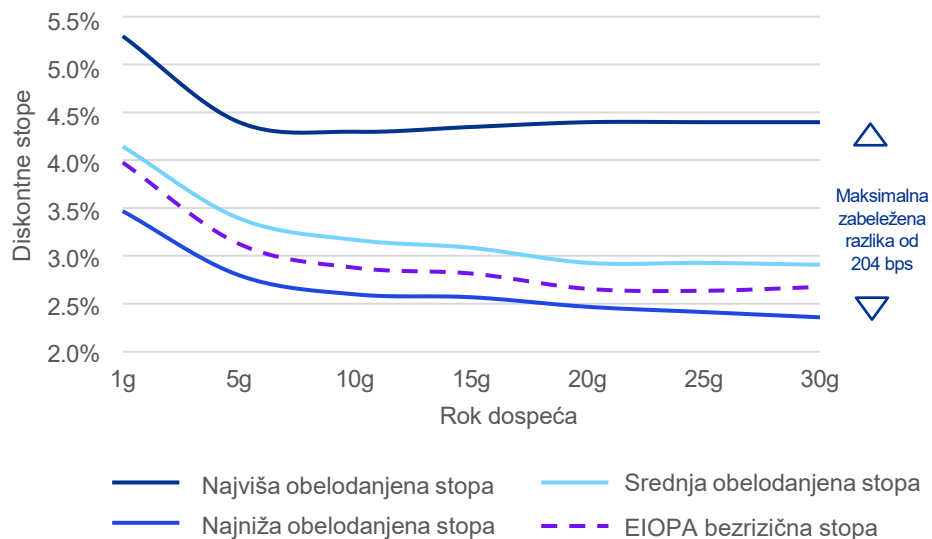

Diskontne stope (EUR)

Uočene su značajne razlike između najviših i najnižih krivi prinosa primenjenih u diskontovanju obaveza iz osiguranja

24 osiguravača objavilo je krivu prinosa u EUR

EUR diskontne stope

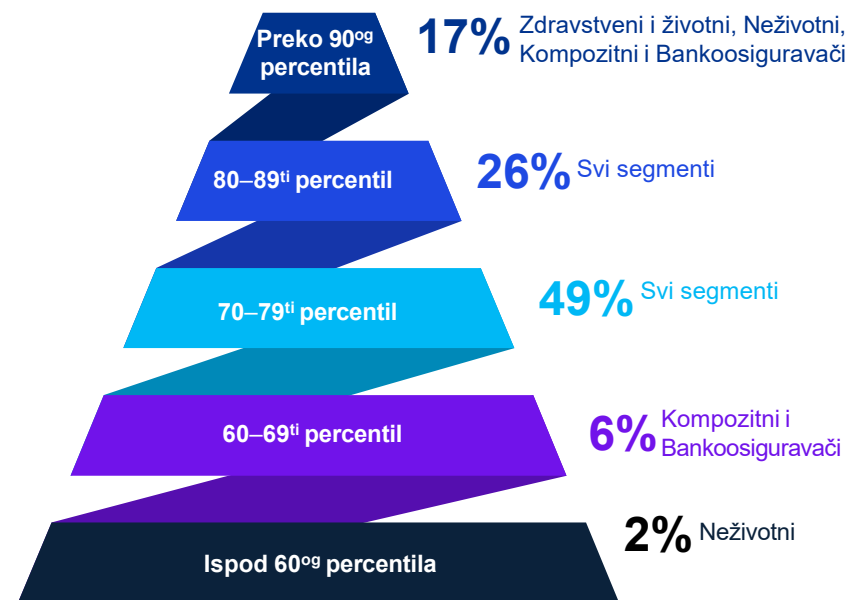
Nivo poverenja

Nova obelodanjivanja po IFRS 17 o nivoima poverenja za prilagođavanja za nefinansijski rizik pomažu korisnicima finansijskih izveštaja da uporede performanse osiguravajućih kompanija

37 osiguravajućih kompanija obelodanilo je nivo poverenja koji se koristi za određivanje prilagođavanja za nefinansijski rizik (RA)

24 osiguravača koristila su drugačiju tehniku od nivoa poverenja da bi odredile nivo prilagođavanja za nefinansijski rizik (RA). Od navedena 24 osiguravača, **20** je obelodanilo nivo poverenja koji odgovara rezultatima date tehnike

Procenat osiguravajućih kompanija na osnovu obelodanjenog nivoa poverenja

Otpuštanje marže za ugovorenu uslugu (CSM)

Obelodanjivanje očekivanog priznavanja CSM-a u bilansu uspeha u okviru polugodišnjih izveštaja prisutnije je u Americi u poređenju sa drugim regionima

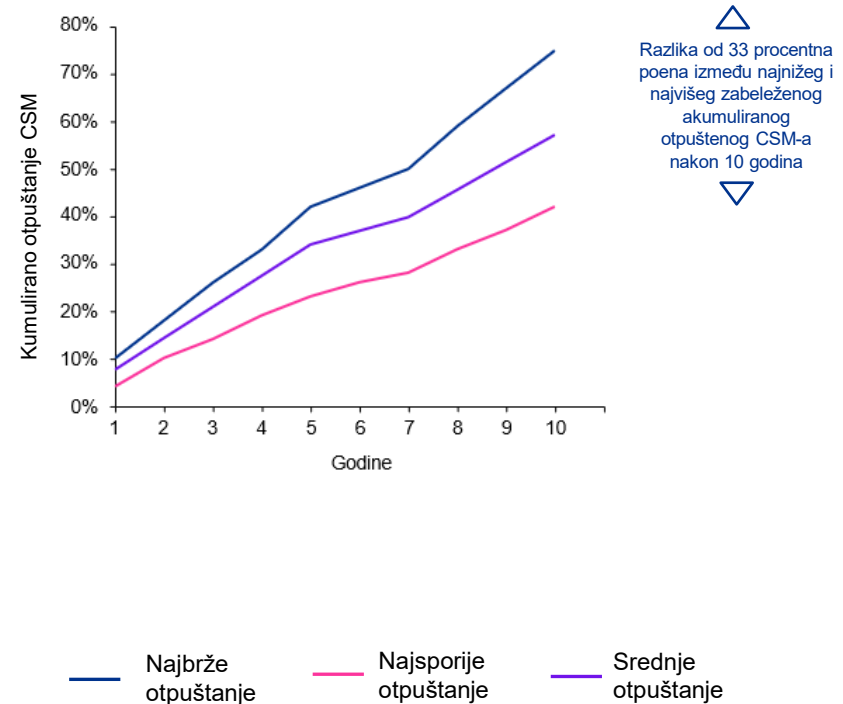
20 osiguravajućih društava obelodanila su iznose CSM-a koji se očekuju da će biti priznati u bilansu uspeha tokom narednih godina.

Obelodanjivanja osiguravajućih društava razlikovala su se prema vremenskim okvirima:

Kratkoročno: Neki osiguravači su prezentovali očekivano otpuštanje CSM-a za svaku pojedinačnu godinu do 5. godine, dok su drugi prezentovali otpuštanje CSM-a za vremenske okvire manje od jedne godine; 1–3 godine i 3–5 godina. Neki su prezentovali za vremenske okvire manje od jedne godine i između 1–5 godina

Dugoročno: Neki osiguravači su prezentovali samo jedan vremenski okvir i to 10+ godina, dok su drugi pružili detaljnije okvire, na primer 10–20 godina i 20+ godina

Očekivano priznavanje CSM-a u bilansu uspeha

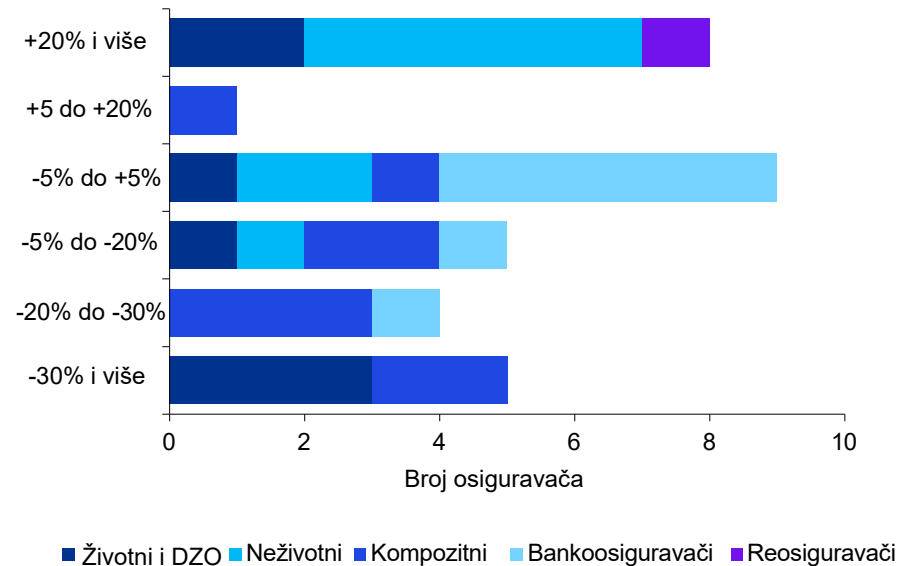
Neto rezultat

Obelodanjivanja osiguravača pokazuju širok spektar uticaja na neto rezultat nastao primenom IFRS 17 i IFRS 9

Ključni pokretači promena u neto profitu prema IFRS 17 i IFRS 9

- **Diskontovanje obaveza iz osiguranja:** intenzivirano je u trenutnom okruženju povećanih kamatnih stopa i utiče na osiguravače neživotnih i životnih osiguranja, posebno ako imaju dugoročne obaveze
- **Uvođenje CSM-a:** rezultira odloženim priznavanjem profita za mnoge proizvode u zavisnosti od korišćenih računovodstvenih politika, iako će buduća profitabilnost verovatno biti predvidljivija
- **Reklasifikacija finansijskih sredstava:** bilo da je reč o reklasifikaciji iz fer vrednosti kroz bilans uspeha na fer vrednost kroz OCI ili obrnuto

Uticaj IFRS 17 i IFRS 9 na neto rezultat

Ključna revizorska zapažanja

Informacije objavljene u finansijskim izveštajima za 2022. i prvu polovinu 2023. godine bile su predmet revizorskog pregleda

Ključna zapažanja revizora obuhvataju sledeće:

Sistem internih kontrola

- Glavna zapažanja revizora odnose se na uočene nedostatke u efikasnom kontrolnom okruženju koji podržava izmene koje je doneo IFRS 17, a koji se pre svega odnose na unapređenje samih internih kontrola kao i njihovu formalizaciju i detaljno dokumentovanje
- Procesne mape sa celovitim protokom podataka i ciljane kontrolne aktivnosti treba detaljno razraditi i implementirati u praksi

Upravljanje i Izveštavanje

- Predložene mere revizora odnose se na implementiranje novih menadžment izveštaja koji razumljivo interpretiraju IFRS 17 cifre i povezane metrike
- Takvi izveštaji bi trebalo da predstavljaju ključne pokretače vrednosti i pojasne uticaj na razvoj obaveza iz osiguranja (npr. CSM, RA, FFCF, OCI)

Proverljivost podataka

- Iako su kompanije obezbedile sve neophodne inpute i osigurale zatvaranje poslovnih knjiga po IFRS 17, mnogi procesi ostaju u izvesnoj meri teško proverljivi i sa teško dostupnom propratnom dodatnom dokumentacijom
- Pojedine finansijske informacije nisu lako dostupne kao što su primera radi razvoj obaveza iz osiguranja
- Preporuka revizora je da se pruži viši nivo mogućnosti praćenja i proverljivosti IFRS 17 podataka koji se revidiraju

04

Zaključci

Sumirane ključne tačke

01

Uticaj na životno i neživotno osiguranje

Osiguravači životnog osiguranja su teže pogođeni implementacijom novih standarda IFRS 9 i IFRS 17 dok su osiguravači neživotnog osiguranja pogođeni u manjoj meri

02

Promena ključnih KPI

Implementacija novih standarda donosi izmene u tekućim KPI ali i uvodi nove metrike. Osiguravači životnog osiguranja teže da inkorporiraju CSM u svoje nove poslovne metrike, dok osiguravači neživotnog osiguranja primenjuju iste osnove kao i za IFRS 4

03

Uticaj na početni kapital

Uticaj na početni kapital je značajan zbog toga što će budući profit za aktuelne ugovore biti sadržan u CSM-u i otpuštan tokom perioda što dominantno pogađa životne osiguravače

04

Promene u neto profitu

Širok spektar uticaja na neto profit nastao primenom IFRS 17 i IFRS 9 od kojih su kao najznačajniji istaknuti diskontne stope, CSM i reklasifikacija finansijskih sredstava

05

Kombinovani racio

Kombinovani racio se razlikuje od osiguravača do osiguravača u zavisnosti od načina obračuna kao i korišćenja direktno pripisivih troškova, uključivanja diskontovanih obaveza iz osiguranja i isključivanja investicionih komponenti iz prihoda od osiguranja

06

Nivo poverenja za prilagođavanje za nefinansijske rizike

Korišćene tehnike i intervali kalibracije značajno variraju što umanjuje međusobnu uporedivnost

Hvala na pažnji!

KPMG

